

گزارش

در مسیر ترمیم و اصلاح

هاشمی در پاسخ به پرسشی درباره افزایش تعرفه اپراتورها، یادآور شد: ما در سنوات گذشته با سیاست سرکوب تعرفه مواجه بودیم و الان کاربران و اپراتورها ما و متقاضیان به جد دنبال این هستند و برای توسعه کارهای خود نیاز دارند که تعرفه‌ها متناسب‌سازی شود. او افزود: ۶۵ درصد هزینه‌های کاربران ارتباطی کشور هزینه‌های ارزی است. در سال‌های گذشته قیمت ارز افزایش درخور توجهی داشته و هزینه‌های اپراتورها و توسعه ارتباطات در کشور به صورت چشمگیر افزایش یافته است. هزینه‌های جاری و نیروی انسانی که در بخش خصوصی مشغول است، افزایش یافته که درخواست اپراتورها را تأمل‌برانگیز می‌کند. وزیر ارتباطات تأکید کرد: ما این درخواست را به سازمان تنظیم مقررات ارتباطات رادیویی ارجاع دادیم که جلسات مفصلی با اپراتورهای مختلف انجام شده اما سیاست کلی ما این است که حتماً باید مراقبت کنیم تا هزینه‌های نامتعارف به سبب هزینه مردم تحمیل نشود.

نظام اداری را طبق نظر مردم اصلاح می‌کنیم

علاءالدین رفیع‌زاده در حاشیه جلسه هیئت دولت در جمع خبرنگاران گفت: از اول ماه سامانه شکایت‌های مردمی در سه استان البرز، قزوین و تهران شروع به کار کرده و در هفته گذشته رکورد تماس‌های گرفته‌شده با سامانه شکسته شد. او افزود: شکایت‌های مردم در تهران سه بخش دارد: یکی کار نکردن سامانه‌ها در برخی دستگاه‌ها، دوم کار نکردن تلفن‌های گویای دستگاه‌های اجرایی و سوم بی‌احترامی به ارباب‌رجوع در برخی دستگاه‌های اجرایی که بالاترین درصد شکایت‌های مردمی را به خود اختصاص داده‌اند. رئیس سازمان اداری و استخدامی گفت: مهم‌ترین هدف ما اصلاح نظام اداری طبق نظر و خواسته مردم است. وقتی مردم به ما گفتند این سه مؤلفه ضعیف است، پس با همین‌ها شروع می‌کنیم. اگر لازم باشد قانون یا بخش‌نامه می‌دهیم و اگر لازم باشد، تشویق می‌کنیم و آموزش می‌دهیم. شکایت‌های سه‌گانه مردم در کانون توجه ویژه ماست.

ادبیات پر خاشاک‌رانه نباید باعث نگرانی بیش‌ازپیش مردم شود

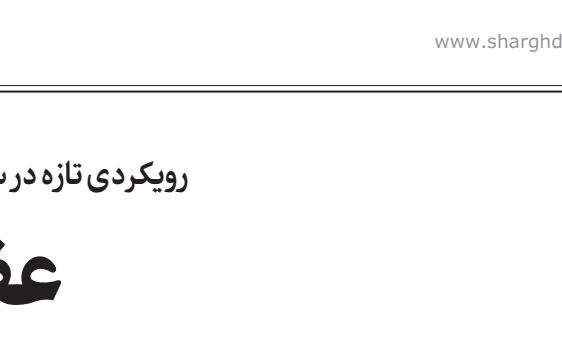
الیاس حضرتی در حاشیه جلسه هیئت دولت در جمع خبرنگاران، اظهار کرد: توصیه و خواهمش از تمام گروه‌ها و شخصیت‌های سیاسی مؤثر، نمایندگان مجلس، وزرا و رسانه‌ها این است که در کشوری زندگی می‌کنیم که مردم بسیار خوبی داریم. نباید ادبیات پر خاشاک‌رانه باعث نگرانی بیش‌ازپیش مردم شود. او افزود: از همه خواهش می‌کنم مودت و محبت در پیش بگیریم و اگر انتقاد و سؤالی وجود دارد، از مسیر خودش و با ادبیات درست دنبال شود، نه با تهمت، دروغ و افترا! این مسیرها راهش نیست. حضرتی در پاسخ به پرسشی درباره مسائل مطرح‌شده درباره علی احمدینی، رئیس امور اطلاع‌رسانی دولت، گفت: در این ماجرا که به نظر بنده داستان خیلی بدی بود، دولت، شخص احمدینیا و معاونت اجرایی در بخش مالی نهاد ریاست جمهوری و شرکت پتروشیمی جم به صورت مجزا پاسخ دادند. داستان خیلی بدی مطرح شد و پر از بد اخلاقی بود. او افزود: بنده به منتقدان یادآور می‌شوم که کشور به‌شدت به همبستگی نیاز دارد و تحمل یکدیگر، آن‌هم در میدان سیاست مهم‌ترین موضوع برای به‌دست‌آوردن منافع بالاتر است.

رفع فیلترینگ در دستور کار است

فاطمه مهاجرانی در حاشیه جلسه هیئت دولت با اشاره به ارائه گزارش وزرایی که در جلسه دیروز مجلس شورای اسلامی حضور پیدا کردند، گفت: وجه نظارتی مجلس را به رسمیت می‌شناسیم اما باید راجع به هر اقدامی که این روزها باعث تشویش آذهان مردم و بهره‌زدن اجتماع معنادار ایرانیان در راستای هویت ملی شود، مراقبت کنیم. او همچنین درباره خارج‌شدن ایران از لیست سیاه اف‌ای‌تی اف گفت: هنگام تصویب خروج از سی‌ا ف‌تی و پالرمو هم می‌دانستیم که روند خروج از لیست سیاه زمان‌بر است و به‌سرعت اتفاق نمی‌افتد. بانک مرکزی در این زمینه گزارش مفصلی ارائه کرده است و وزیر اقتصاد نیز این آمادگی را دارد که توضیحات کاملی به اهالی رسانه ارائه کند. سخنگوی دولت با بیان اینکه معاون علمی و فناوری ریاست جمهوری گزارشی درباره برگزاری «المپیک فناوریانه» در جلسه امروز هیئت دولت مطرح کرد، اظهار کرد: این رویداد در حال برگزاری است و اختتامیه آن روز پنجشنبه برگزار خواهد شد. او همچنین درباره نمایشگاه «فر ایران»، اظهار کرد: پیش‌بینی می‌شود که این نمایشگاه، فروش ۷۰ همتی داشته باشد. سخنگوی دولت گفت: نظام بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد، نظم بودجه‌ای و عدالت در پرداخت از نکاتی است که به‌شدت مورد تأکید رئیس‌جمهور پزشکیان است. او در بخش دیگری از صحبت‌های خود به نمودار پراکندگی استانی بارش اشاره کرد و افزود: این نمودار نشان می‌دهد که سدهای ما از وضعیت خوبی برخوردار نیستند و باید همچنان مراقب مصرف خود باشیم. مهاجرانی درباره پیگیری دریافت خسارات جنگ تحمیلی ۱۲اروزه، خاطرنشان کرد: کارسازی از همان ابتدا از طرف معاونت حقوقی آغاز و مستندات با همکاری و هماهنگی تمام دستگاه‌ها در حال تهیه است، اما فرایند پیگیری‌های حقوقی زمان‌بر است. سخنگوی دولت همچنین به جذب ۲۷ هزار نفر در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اشاره کرد و گفت: نیمی از آنها پرستار هستند و همچنین ۳۰۰ مجوز مراقبت در منزل ارائه شد. او در پاسخ به پرسشی در زمینه افزایش نرخ حیوانات، اظهار کرد: حیوانات یکی از خوراک‌های اصلی مردم است، به‌ویژه برای اقشاری که تأمین پروتئین از گوشت قرمز برای‌شان دشوار است، بنابراین به عنوان یک ماده غذایی حائز اهمیت در ستاد تنظیم بازار و بانک مرکزی مورد توجه است. در این زمینه نیز دولت مشکلی در شفاف‌سازی نداشته و ندارد و هر زمان که لازم باشد، اطلاعات به صورت شفاف در اختیار مردم قرار خواهد گرفت. سخنگوی دولت دلیل این افزایش قیمت را محدودیت تخصیص ارز دانست و بیان کرد: صف دریافت ارز تا حدودی طولانی شده بود و انکارکردنی نیست، اما مشکلات در حال حل‌شدن است. واردات برنج پاکستانی هم در حال پیگیری است. مهاجرانی در پاسخ به پرسشی درباره رفع فیلترینگ و اینکه گفته‌اید «احتمالاً اسرائیل از فیلترینگ که ایران سود می‌برد»، گفت: سودی که گفتیم از جنس نبود یکپارچگی اجتماعی است و طبیعتاً بر این موضوع معتقد هستیم که هر آن چیزی که یکپارچگی اجتماعی ما را به هم می‌زند، موجب سود دشمنان ما خواهد شد. موضوعات در دستور کار است و طبق رویه‌ای که دارد، دنبال می‌شود.

معایب سامانه بازارگاه جدید نیست

غلامرضا نوری‌فرلجه نیز در جمع خبرنگاران درباره وضعیت تأمین و توزیع نهاده‌های دامی گفت: دامداران و مرغداران در دو تا سه هفته گذشته از نظر ورود نهاده‌های دامی به کشور در مضیقه بودند و ارسال آن به واحدهای تولیدی با مشکلات اداری در تأمین ارز مواجه بود. وزیر کشاورزی ادامه داد: هفته گذشته با دستور رئیس جمهوری و همکاری‌های بین‌دستگاهی که انجام شد، تزریق ارز انجام و بلافاصله حمل نهاده‌ها به واحدهای تولیدی شروع شد. او یادآور شد: با توجه به برنامه‌ریزی‌ها و پیش‌بینی‌هایی که انجام شده بود، نهاده‌های دامی و کلاه‌های اساسی به مقدار زیاد در مبادی ورودی کشور در بندرها موجود بودند و به محض اینکه از آنها پرداخت شد، به فاصله چند ساعت حمل کالا هم به واحدهای تولیدی شروع شد. نوری‌فرلجه بی بیان اینکه معایب سامانه بازارگاه جدید نیست، ادامه داد: از زمان راه‌اندازی سامانه، مشکلات و فرایندهایی در آن تعریف شده بود که در زمان کمبود کالا بیشتر بروز پیدا می‌کند. اصلاحات از قبل شروع شده است و همچنان ادامه دارد که تا ماه‌های آتی کاملاً اصلاح خواهد شد. وزیر کشاورزی در پاسخ به پرسشی درباره اینکه گفته می‌شود قوه قضائیه برای چند نفر از مدیران جهاد کشاورزی به دلیل ترک فعل در موضوع نهاده‌ها تشکیل پرونده قضائی داده، تصریح کرد: به طور حتم رسیدگی انجام می‌شود. اگر کسی ترک فعلی داشته باشد، باید پاسخگو باشد. هنوز به ما ابلاغی نشده و چیزی هم درخواست نشده است.

زهر ا اسماعیل‌زاده: سخنگوی قوه قضائیه گفته است: «تأکنون براساس آمار به‌دست‌آمده، ۱۱۵ نفر از محکومان امنیتی مشمول عفو معیاری شده‌اند». این خبر محاصل اجرای عفو معیاری ۱۴۰۴ است که یکی از فراگیرترین تصمیم‌های قضائی سال‌های اخیر بوده؛ تصمیمی که نه‌تنها از منظر حقوقی، بلکه از نظر پیام‌های سیاسی و اجتماعی نیز اهمیت دارد. این عفو، به مناسبت میلاد پیامبر اعظم(ص) و امام جعفر صادق(ع)، با موافقت رهبر انقلاب و پیشنهاد رئیس قوه قضائیه اعمال شد و بنا بر اعلام مسئولان قضائی، حدود ۶۰ تا ۷۰ هزار زندانی را در سراسر کشور در بر می‌گیرد، البته این به معنای آزادی یک‌شبه همه مشمولان عفو نیست و در فرایند اجرای آن تا پایان سال شاهد آزادی زندانیان خواهیم بود. از نکات مثبت این عفو میزان دربرگیری آن برای زندانیان سیاسی و امنیتی بود که در همین زمینه بیست‌وششم شهریورماه بود که حجت‌الاسلام علی مظفری، معاون قضائی قوه قضائیه، گفت: شاید بالای ۷۰ درصد محکومان امنیتی مشمول مفاد این عفو قرار می‌گیرند و بعد از آن هم جرائم نیز از سوابق آنها حذف می‌شود و می‌توانند بدون هیچ محدودیتی به‌راحتی به زندگی و کارهای اجتماعی خود ادامه دهند. عفو معیاری ۱۴۰۴ به فراگیرترین تصمیم قضائی سال‌های اخیر توصیف می‌شود، به گفته کارشناسان، ابعادی فراتر از یک اقدام حقوقی دارد و پیام‌هایی آشکار از رویکرد جدید نظام در حوزه سیاست کیفری و انسجام اجتماعی را در خود نهفته است. در همین زمینه، رحمت‌الله نوروزی، عضو کمیسیون اجتماعی مجلس، در گفت‌وگو با «شرق» با اشاره به ضرورت هم‌گرایی ملی تأکید کرد: «در شرایط کنونی، گذشت و همدلی می‌تواند اثر مثبتی بر انسجام اجتماعی و کاهش تنش‌های سیاسی داشته باشد». مطابق بند ۱۱ اصل ۱۱۰ قانون اساسی، عفو محکومان و تخفیف مجازات آنان، پس از پیشنهاد رئیس قوه قضائیه و موافقت رهبر انقلاب انجام می‌شود. براساس این، فهرست موسوم به «عفو معیاری» از سوی رئیس قوه قضائیه ارائه و با تأیید مقام رهبری اجرایی شد. این عفو طیف گسترده‌ای از محکومان دادگاه‌های عمومی و انقلاب، سازمان قضائی نیروهای مسلح و سازمان تعزیرات حکومتی را شامل می‌شود؛ از جمله بخشی از محکومان امنیتی که در دوره‌های پیشین معمولاً از چنین تصمیماتی مستثنا بودند.

هادی طحان‌نظیف، سخنگوی شورای نگهبان، نیز در ارزیابی این تصمیم، آن را «رویکردی حقوقی و هوشمندانه» توصیف کرد که می‌تواند هم عدالت کیفری را محقق و هم سرمایه اجتماعی را تقویت کند. این نگاه حمایتی در میان نخبگان سیاسی نیز دیده می‌شود. عباس عبیدی، فعال سیاسی اصلاح‌طلب، در گفت‌وگو با همیهین عفو معیاری را نشانه‌ای از اعتمادبه‌نفس حکومت» دانست و گفت: «هر قدر عمق و گستره آن بیشتر باشد، میزان این اعتماد بیشتر نمود پیدا می‌کند». او یادآور شد که تجربه عفو گسترده سال ۱۴۰۴ با کاهش تنش‌های اجتماعی کمک کرد و ابراز امیدواری کرد آثار مشابهی در پی داشته باشد. هم‌زمان ناصر سراج، معاون بین‌الملل قوه قضائیه و دبیر ستاد حقوق بشر، بُعد انسانی و اجتماعی تصمیم اخیر را برجسته دانست و آن را «تحولی در دستگاه قضائی و نمایانگر رافت اسلامی و دستاوردی حقوق‌بشری» خواند. او افزود: «این عفو شادی و امید را به خانواده‌ها می‌آورد و با کاهش جمعیت کیفری، حمایت اجتماعی و کاهش آسیب‌های روانی خانواده‌ها، به‌ویژه کودکان را در پی دارد. این طرح نشان می‌دهد قوه قضائیه هم عدالت و هم رافت را توانمان دنبال می‌کند».

عفو زندانیان امنیتی رویکردی است که در پی تقویت انسجام ملی است

در این راستا رحمت‌الله نوروزی، نماینده مجلس و عضو کمیسیون اجتماعی، در گفت‌وگو با «شرق»، در توضیح ظرفیت‌های عفو معیاری برای کاهش تنش‌های سیاسی و کمک به سیاست‌گذاری اجتماعی گفت: «با توجه به شرایط موجود و تأکید رهبر انقلاب بر وحدت، انسجام و همدلی، لازم است اختلاف‌ها کنار گذاشته شود و جامعه ظرفیت گذشت و همدلی را بازپایند. تجربه تاریخی نشان داده که تهاجمات و فشارهای خارجی در مقاطع مختلف، از یونانیان و سلوکیان تا مهاجمان دیگر، نوعی روحیه ملی و همبستگی در میان مردم ایجاد کرده است؛ امروز نیز در مواجهه با فشارها و تهدیدها، آشتی و گذشت می‌تواند اثر مثبتی بر انسجام اجتماعی داشته باشد. او افزود: من بر این باورم که اگر عفو معیاری با درایت مسئولان قوه قضائیه دنبال شود، مانند پیشنهادهایی که از سوی آقای محسنی‌اژه‌ای و همکاران ایشان مطرح شده، می‌تواند زمینه بخشودگی‌هایی شبیه دوره‌های گذشته را فراهم آورد. در همه دوره‌ها، تصمیم‌های این چنینی با همکاری نهاد رهبری و قوه قضائیه مرسوم بوده است و اکنون نیز ضرورت تأمین امنیت و آرامش اجتماعی بیش‌ازپیش احساس می‌شود؛ درباره شمول این عفو برای بخشی از فعالان سیاسی و امنیتی و اشاره به در نظر گرفتن نگاه ویژه‌ای به زنان، معتقدم آثار اجتماعی و سیاسی مثبتی به دنبال خواهد داشت. این اقدام نشان‌دهنده رویکردی است که در پی تقویت انسجام ملی است؛ نمونه آن هم واکنش مردم در دوران جنگ ۱۲اروزه» بوده که با همسویی با جریان مقاومت همراه شد. چنین اقداماتی می‌توانند ظرفیت ملت را برای مواجهه با تهدیدهای خارجی نشان دهد و موقعیت نظام را تقویت کند. در مجموع اگر عفو با وسعت نظر و مبتنی بر بررسی دقیق صحت‌وسقم پرونده‌ها اجرا شود و هم‌زمان سازوکارهای اجتماعی و اقتصادی برای بازگشت سالم افراد به جامعه فراهم آید، می‌تواند به کاهش تنش‌ها، تقویت اعتماد عمومی و ارتقای انسجام ملی منجر شود».

عفو زندانیان امنیتی از محاسن عفو معیاری بود

احمد بخشایش اردستانی، عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی، نیز در گفت‌وگویی با «شرق» تأکید دارد: این عفو می‌تواند از دیدگاه وحدت ملی و تقویت اعتماد عمومی به نهادهای دولتی تأثیرات مثبت زیادی به همراه داشته باشد. عفو جمعی می‌تواند سبب کاهش تنش‌ها و شکاف‌های اجتماعی شود. او افزود: عفو اخیر تفاوت‌هایی را به همراه داشت، به‌طوری‌که رئیس قوه قضائیه دستور داد معیارهایی را هبتی از مسئولان عالی قوه قضائیه برای محکومان تهیه کنند و مهم‌ترین شروط برای عفو معیاری محکومان امنیتی این بود که پنج سال از زمان محکومیت آنها سیری شده باشد و موضوع‌گیری مخالف مصالح کشور و ضدامنیتی نداشته باشند و همچنین در دوره جنگ ۱۲اروزه برای تقویت انسجام ملی تلاش کرده باشند. عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی بیان کرد: در این عفو محکومان امنیتی مشمول عفو قرار گرفتند که زندانی‌بودن آنها هیچ ضرورتی ندارد و آزادی آنها نیز هیچ ضرری برای امنیت جامعه در پی نخواهد داشت. حسن این عفو معیاری این است که بخش عمده محکومانی که آزاد می‌شوند، زندانیان سیاسی و امنیتی هستند.

جمعیت کیفری کشور بیش از ظرفیت زندان‌هاست

علی نجفی‌توانا، رئیس اسبق کانون وکلای دادگستری نیز در گفت‌وگو با «شرق» در ابتدا به بررسی فلسفه عفو در نظام حقوقی ایران پرداخت و گفت: عفو، یکی از سازوکارهای دیرپای است که در اغلب کشورهای دنیا وجود دارد؛ اما در نظام ما دو نوع دارد: عفو عمومی و عفو اختصاصی. عفو عمومی که در مواد ۹۷ و ۹۸ قانون مجازات اسلامی پیش‌بینی شده، در اختیار مقام سیاسی کشور است و نه‌تنها محکومان، بلکه متهمان را هم دربر می‌گیرد و آثار جرم را از بین می‌برد. در مقابل، عفو اختصاصی که در بند ۱۱ اصل ۱۱۰ قانون اساسی و ماده ۹۶ قانون مجازات آمده، صرفاً درباره محکومانی اعمال می‌شود که حکم قطعی گرفته‌اند و در حال گذراندن مجازات‌اند و اجرای آن با پیشنهاد رئیس قوه قضائیه و موافقت مقام رهبری انجام می‌شود و در نوع اخیر، یعنی عفو اختصاصی، معمولاً به مناسبت‌های مختلف و بر اساس مواد ۶ و ۱۲ این‌نامه کمیسیون عفو و بخشودگی، مقام رهبری پیشنهاد می‌شود و این عفو می‌تواند به تبدیل یا تخفیف مجازات یا کاهش باقی‌مانده مجازات منجر شود. او درباره بخش‌نامه شهریور ۱۴۰۴ رئیس قوه قضائیه توضیحاتی ارائه داد و گفت: «این بخش‌نامه

در واقع شکل جدیدی از عفو اختصاصی است که به نام عفو معیاری شناخته می‌شود. در آن، معیارهایی همچون حسن رفتار، نداشتن شاکي یا جلب رضایت او و نداشتن بیش از یک سابقه محکومیت کیفری تعیین شده است. ب این حال، این نوع عفو صرفاً جرائم کوچک و متوسط را دربر می‌گیرد و این عفو از نظر مشمولیت فقط شامل جرائم غیرسیاسی، غیرامنیتی و جرائم کم‌اهمیت می‌شود. به عبارت دیگر، استثنائاتی مانند جرائم خشن، آدم‌ربایی، کلاهبرداری بدون جلب رضایت شاکي، قاچاق اسلحه و مشروبات الکلی، جرائم مستوجب حد و سرقت‌های مسلحانه، مشمول این عفو نمی‌شوند؛ براساس ماده ۹۶ قانون مجازات اسلامی، عفو اختصاصی معمولاً همان فرایند قانونی را طی می‌کند. مسئولان زندان، قاضی اجرای احکام و رئیس دادگستری، واجدان شرایط را شناسایی و فهرستی تهیه می‌کنند و برای اجرا به رئیس قوه قضائیه ارسال می‌کنند. رئیس قوه، خود اختیار نهایی این‌عفو را ندارد مگر اینکه مقام رهبری آن را تفویض کرده باشد. پس از ارسال فهرست به مقام رهبری، معمولاً در مناسبت‌هایی مانند اعیاد یا روزهای ملی و مذهبی، این عفو اعمال می‌شود یا به‌منظور بهبود وضعیت خاص زندانیان اجرا می‌شود. رئیس اسبق کانون وکلا، در توضیح آثار اجتماعی و کیفری عفو اخیر گفت: با توجه به چارچوب جامعه‌شناسی کیفری، علم اداره زندان‌ها و کیفرشناسی باید تأکید کرد که این نوع عفو صرفاً موجب کاهش جمعیت زندان‌ها می‌شود و تأثیربر بر جمعیت کیفری واقعی ندارد. از سوی دیگر، این اقدام می‌تواند باعث کاهش هزینه‌های دولت شود و زندان‌ها خلوت‌تر شوند. واقعیت این است که جمعیت کیفری کشور بیش از ظرفیت زندان‌هاست. برای نمونه، هم‌زمان با مدیریت آقای لاریجانی، زمانی که تعداد زندانیان به ۳۰۰ هزار نفر می‌رسید، حدود ۱۰۰ هزار نفر مورد عفو قرار گرفتند؛ من در آن زمان این اقدام را نقد کردم و اکنون نیز نقد خود را تکرار می‌کنم. دلیل این بحث بر مبنی بر دانش حقوق جزای نوین است؛ این اقدام به ریشه‌های ارتکاب جرم توجه نمی‌کند. کاهش جمعیت کیفری واقعی نیازمند اصلاح وضعیت اقتصادی، اجتماعی، مدیریتی و فرهنگی کشور است؛ زیرا بسیاری از جرائم ناشی از فقر، کاهش سرفه‌ها، پایین‌آمدن قدرت خرید و افزایش تورم هستند. براساس تجربیات حرفه‌ای من در حوزه جرم‌شناسی و مطالعات بیش از چهار دهه، بخش عظیمی از مردم کشور، تحت شرایط اضطراب، به‌نوعی مرتکب جرم می‌شوند. او در ادامه افزود: عفو می‌تواند تا حدی اثر مثبت بر خانواده‌ها داشته باشد و زندانیان را از آسیب‌های روحی، روانی، اقتصادی و اجتماعی زندان محافظت کند. با این حال، پس از آزادی، فرد وارد جامعه‌ای می‌شود که شرایط جرم‌زایی در آن پابرجاست و اقدامات حمایتی و اصلاحی کافی برای او انجام نشده است؛ بنابراین، امنیت فردی و اقدامات حمایتی و اصلاحی کافی برای او انجام نشده است؛ بنابراین، امنیت فردی و

رویکردی تازه در سیاست کیفری؛ از عفو زندانیان امنیتی و سیاسی تا بازتعریف عدالت ترمیمی

عفو معیاری و آشتی ملی

اجتماعی مردم همچنان در معرض خطر خواهد بود و اثر مثبت این عفو محدود به کاهش جمعیت زندان‌ها می‌شود. علی نجفی‌توانا، در بررسی آثار اجتماعی و سیاسی این عفو گفت: عفو می‌تواند خانواده‌ها را از فشار رها کند و از آسیب‌های روانی و اجتماعی زندان بکاهد؛ اما زندانی آزادشده، دوباره به همان جامعه‌ای بازمی‌گردد که جرم در آن زاده شد. نه اشتغالی فراهم شده، نه نگاه جامعه تغییر کرده است. در نتیجه، امنیت فردی و اجتماعی دوباره آسیب می‌بیند. واقعیت این است که عفو فقط جمعیت زندان را کم می‌کند و تأثیری بر جمعیت کیفری ندارد. رئیس اسبق کانون وکلا، درباره محدودیت‌ها و تبعیض‌های موجود در عفوهای اخیر و ضرورت عفو عمومی برای ایجاد آشتی ملی توضیح داد: مهم‌تر از همه، این عفو تبعیض‌آمیز است و شامل جرائم عقیدتی، سیاسی و امنیتی نمی‌شود. در جامعه‌ای که طی ۴۰ سال گذشته در التهاب سیاسی، جنگ‌های داخلی و خارجی، درگیری‌های مستمر، تحریم‌ها و تهدیدهای خارجی قرار داشته و فشارهای سیاسی و اقتصادی را تجربه کرده است، تنها راهکار مؤثر، آشتی ملی از طریق عفو عمومی است. عفوهای موردی با مانع روبه‌رو هستند؛ زیرا عفوهای معیاری موجود، همان عفو مندرج در ماده ۹۶ قانون مجازات اسلامی و بند ۱۱ اصل ۱۱۰ قانون اساسی است که در اختیار مقام رهبری قرار دارد و با پیشنهاد رئیس قوه قضائیه اجرا می‌شود و شامل جرائم سیاسی و امنیتی نمی‌شود. علی نجفی‌توانا درباره ضرورت بازنگری قوانین و نقش عفو عمومی در ایجاد آشتی ملی توضیح داد: اگر نظام تقنینی کشور با جسارت، واقع‌بینی و عینیت‌گرایی، مواد ۵۰۷ تا ۵۱۰ قانون مجازات اسلامی را که عمدتاً جرائم سیاسی و امنیتی را شامل می‌شوند، از شمول خارج می‌کرد، امکان اجرای عفو و ایجاد آرامش اجتماعی برای تحقق آشتی ملی بهتر فراهم می‌شد. او تأکید کرد که در تاریخ معاصر، مردم حتی مخالفان نیز در دفاع از حاکمیت کشور، تمامیت ارضی و استقلال کشور حضور داشتند و این تجربه تاریخی نشان می‌دهد که راهکار اساسی، اصلاح قوانین و اجرای عفو عمومی با وسعت نظر و شمول جرائم امنیتی است. او افزود: افرادی که مرتکب جرائم امنیتی می‌شوند، ممکن است زاویه‌ای نسبت به حاکمیت داشته باشند، اما به زعم خود منافع عمومی را مدنظر داشته و آزادی خود را فدای آن کنند. در صورت فراهم‌شدن فرصت، می‌توان گفت‌مان سیاسی مبتنی بر منطق و منافع ملی ایجاد کرد و با انعطاف حاکمیت، به‌جای استفاده از زبان زور و برخورد، از زبان آشتی بهره گرفت. مدیران کشور باید بدانند که مردم ارزش‌های ملی و میهنی را به هیچ قیمتی نمی‌فرشوند و در مواقع ضروری، در کنار نیروهای رسمی در مقابل تهدیدهای خارجی خواهند ایستاد. نجفی‌توانا همچنین خاطرنشان کرد که تغییر عقیده با افکار افراد بدون ایجاد آشتی و حذف فساد، فقر و تبعیض نتیجه‌بخش نخواهد بود و گفت: مردم باید احساس کنند که حاکمیت قانون حاکم است و نه دیدگاه یک جناح خاص. کشور متعلق به همه مردم است و همه باید در اداره آن حضور داشته باشند. در همین راستا باید تأکید داشت، عفو معیاری ۱۴۰۴ نه‌تنها فرصت بازگشت به زندگی عادی و ترمیم رابطه محکومان با خانواده و جامعه را فراهم می‌کند، بلکه پیامدهای گسترده‌ای در سطح ملی دارد؛ کاهش جمعیت زندان‌ها، تقویت اعتماد عمومی، کاهش تنش‌های اجتماعی و سیاسی و ارتقای انسجام ملی. کارشناسان و مسئولان قضائی بر این باورند که اجرای این سیاست کیفری نوین، نشان‌دهنده تلفیق عدالت و رافت، بازتعریف مجازات با رویکرد باز اجتماعی‌سازی و اهتمام به سرمایه اجتماعی نظام است. به این ترتیب، عفو معیاری ۱۴۰۴ می‌تواند به عنوان تجربه‌ای موفق در سیاست کیفری، الگویی برای تصمیمات آینده دستگاه قضائی و نهادهای حکمرانی کشور قلمداد شود.

شماره تماس
۰۹۱۲۰۴۳۹۲۴
۰۲۱۸۸۹۴۲۰۳۵

برای خرید آنلاین کیوارکد را اسکن کنید

